

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Тема: Управління фінансовими ресурсами в медичному закладі в
трансформаційний період України.

Спеціальність 073 «Менеджмент»,
освітня програма 8.073.00.09 «Бізнес-адміністрування»

Завідувач кафедри: _____/Карінцева О.І./

Керівник роботи: _____/Євдокимов А.В./

Виконавець: _____/Виноград Л.М./
П.І.Б.

Група: БАМз 91С
шифр

Суми 2020

АНОТАЦІЯ

У роботі розглянуто удосконалення теоретичних та методичних підходів щодо управління фінансовими ресурсами в медичних закладах. Досліджено діяльність в сфері управління фінансовими ресурсами в медичному закладі. Отримали подальший розвиток науково-методичні підходи до процесу удосконалення управління фінансовими ресурсами медичного закладу. Впроваджено концептуальні підходи до управління фінансовими ресурсами в умовах трансформаційного періоду України в медичному закладі .

Ключові слова: удосконалення, децентралізація, управління, фінансові ресурси, реформування.

РЕФЕРАТ

Структура й обсяг роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що включає 66 найменувань. Загальний обсяг магістерської роботи становить 33 с., у тому числі 2 таблиці, 8 рисунків.

Актуальність. Конкурувати через високу собівартість продукції і поява конкурентів не тільки починає перешкоджати отриманню звичних прибутків, але зводить іноді прибуток до нуля.

Теоретичні та практичні аспекти підвищення удосконалення управління фінансовими ресурсами закладів охорони здоров'я та його значення для економічного зростання розглянуто у наукових працях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, наприклад, проблемам антикризового фінансового управління присвячені роботи таких учених, як І.О. Бланк, О.О. Терещенко, Л.О. Лігоненко, С.Я. Салига, В.А. Василенко, І.П. Булеєв, М.Є. Брюховецька, М.К. Колісник, Є. Бойко та ін. Їх аналіз вказує на те, що немає єдиної думки стосовно визначення сутності категорії «антикризове фінансове управління», і це стримує впровадження в практику дієвих заходів, щодо запобігання кризовим явищам.

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних підходів та розробка прикладних рекомендацій удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами закладів охорони здоров'я. Досягнення зазначеної мети обумовило необхідність актуалізації та розв'язання наступних завдань:

- розглянути вимоги до фінансової політики у медичних закладах; проаналізувати нову систему управління фінансовими ресурсами.
- фінансових відносин як одного з інструментів медичної реформи; дослідити основні чинники

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і прикладних заходів щодо управління фінансовими ресурсами закладу.

Об'єктом дослідження є процес удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами установи.

Методи дослідження. Методологічною основою роботи є методи наукової абстракції, аналізу та синтезу, системний підхід, логічний, монографічний, метод опитування.

Наукова новизна. Результати, що відображають наукову новизну, полягають у такому:

уперше: розроблено та запропоновано визначення категорії управління фінансовими ресурсами в умовах трансформації України;

удосконалено:

- науково-методичні підходи до процесу удосконалення управління фінансовими ресурсами медичного закладу;

Набули подальшого розвитку:

- концептуальні підходи до управління фінансовими ресурсами в умовах трансформаційного періоду України в медичному закладі.

Ключові слова: децентралізація, удосконалення, управління, фінансові ресурси, реформування.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ТА СУЧАСНІ НАПРЯМКИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ	8
1.1 Поняття, зміст та завдання управління фінансами підприємства	8
1.2. Організація формування фінансів установи.	15
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЇХ В УСТАНОВІ.	17
2.1Визначення фінансового стану закладу та оцінка стану його фінансових ресурсів	17
2.2 Основні показники формування фінансових ресурсів	20
2.3Аналіз прибутку за факторами в системі CVP	21
РОЗДІЛ 3 . ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ В ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ ПЕРІОД УКРАЇНИ ²⁴	
3.1 Удосконалення системи управління фінансовими ресурсами	24
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	29

ВСТУП

Керуючі установами стикаються з проблемами управління фінансовими ресурсами: з'ясовується, що показники і процедури, що використовувалися раніше для планування діяльності установи. Конкурувати через високу собівартість продукції і поява конкурентів не тільки починає перешкоджати отриманню звичних прибутків, але зводить іноді прибуток до нуля.

Теоретичні та практичні аспекти підвищення удосконалення управління фінансовими ресурсами закладів охорони здоров'я та його значення для економічного зростання розглянуто у наукових працях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, наприклад, проблемам антикризового фінансового управління присвячені роботи таких учених, як І.О. Бланк, О.О. Терещенко, Л.О. Лігоненко, С.Я. Салига, В.А. Василенко, І.П. Булеєв, М.Є. Брюховецька, М.К. Колісник, Є. Бойко та ін. Їх аналіз вказує на те, що немає єдиної думки стосовно визначення сутності категорії «антикризове фінансове управління», і це стримує впровадження в практику дієвих заходів, щодо запобігання кризовим явищам.

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних підходів та розробка прикладних рекомендацій удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами закладів охорони здоров'я. Досягнення зазначеної мети обумовило необхідність актуалізації та розв'язання наступних завдань:

- розглянути вимоги до фінансової політики у медичних закладах; проаналізувати нову систему управління фінансовими ресурсами.
- фінансових відносин як одного з інструментів медичної реформи; дослідити основні чинники

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і прикладних заходів щодо управління фінансовими ресурсами закладу.

Об'єктом дослідження є процес удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами установи.

Методи дослідження. Методологічною основою роботи є методи наукової абстракції, аналізу та синтезу, системний підхід, логічний, монографічний, метод опитування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ТА СУЧАСНІ НАПРЯМКИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ

1.1. Поняття, зміст та завдання управління фінансами підприємства

Успішна діяльність медичного закладу не можлива без розумного управління фінансовими ресурсами. Неважко сформулювати мету для досягнення яких необхідно раціональне управління фінансовими ресурсами:

- виживання закладу в умовах конкурентної боротьби;
- запобігання великих фінансових невдач;
- лідерство в боротьбі з конкурентами;
- максимізація ринкової вартості медичних послуг;
- ріст обсягів надання медичних послуг;
- максимізація прибутку;
- мінімізація витрат;
- забезпечення рентабельної діяльності і т.п.

Управління фінансовими ресурсами – це сукупність прийомів, методів і засобів, що використовуються для підвищення прибутковості підприємства і мінімізації ризику неплатоспроможності. Таким чином, основною метою управління фінансовими ресурсами або фінансового менеджменту є одержання максимальної вигоди. Яка є основою функціонування підприємства в інтересах його власників. Для досягнення цієї мети фінансовим менеджерам необхідно вирішити наступні завдання:[18-27].

- постійно підтримувати поточну платоспроможність (ліквідність) підприємства;
- прагнути зростання рентабельності власного капіталу;
- підтримувати платоспроможність в довгостроковому періоді;
- забезпечувати фінансовими ресурсами процеси розширеного відтворення.

Зміст управління фінансовими ресурсами полягає в ефективному використанні фінансового механізму для досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства (рис. 1.1).

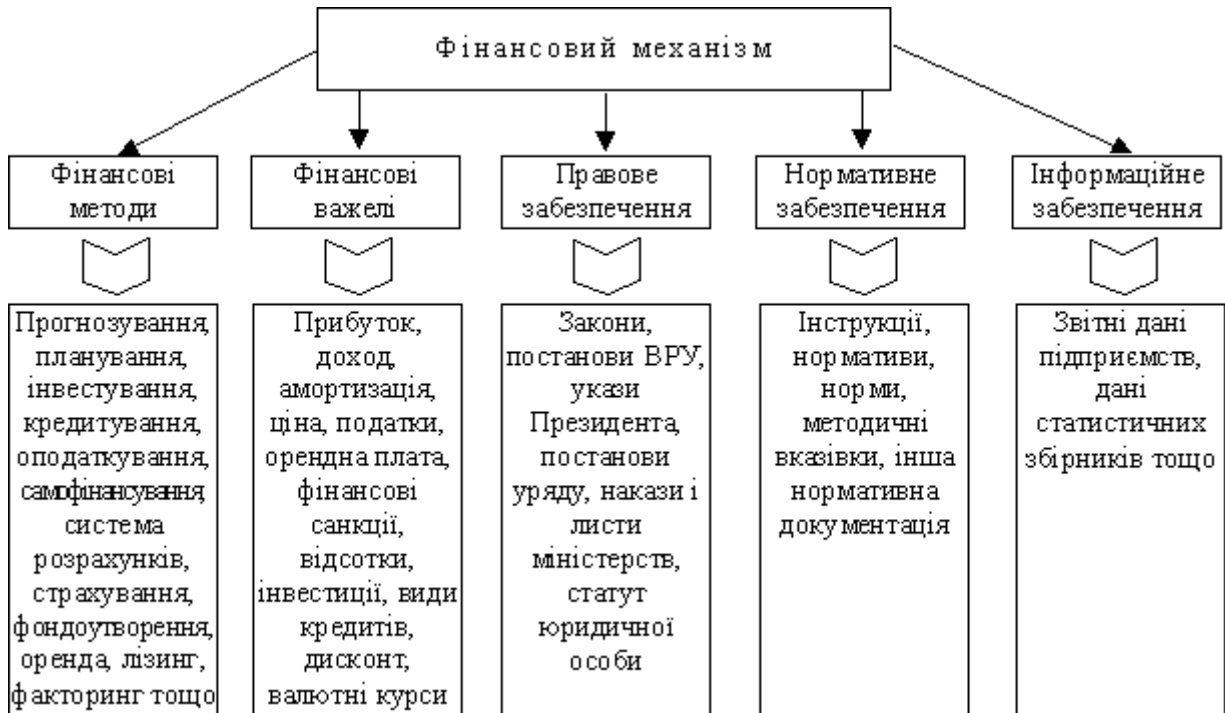

Рис. 1.1. Фінансовий механізм і його забезпечення

Фінансовий механізм у медичному закладі – система управління фінансовими відносинами закладу через фінансові важелі за допомогою фінансових методів.

Фінансові важелі – це набір фінансових показників, через які керуюча система може впливати на господарську діяльність закладу.[18-27].

Пріоритетність цих цілей по-різному пояснюється існуючими теоріями організації управління закладом. Найбільш відомою є теорія, згідно з якою установа повинна працювати таким чином, щоб забезпечити максимальний доход його власникам (теорія максимізації прибутку).

Інші дослідники обґрунтовують концепцію, згідно з якою в основі діяльності закладу та його керівництва покладено прагнення до зростання обсягу надання медичних послуг.

Будь-якій установі в тому чи іншому ступені властива розбіжність між функцією володіння і функцією контролю. Це призвело до виникнення ряду управлінських теорій.[18-27].

В основі таких теорій (найбільш відомою є «Теорія передачі повноважень» або «Агентська теорія») – лежить протиставлення інтересів власників установи і його управлінського персоналу. Їх інтереси далеко не завжди співпадають. Рис 1.2

Рис. 3.5. Причини небажання керівників делегувати повноваження (за Ньюменом)

Рис. 1.2 Причини небажання керівництвом делегувати повноваження.

Різновидом цієї теорії є «Теорія зацікавлених осіб», яка стверджує, що цілями функціонування будь-якого установи є гармонізація конфліктних цілей юридичних і фізичних осіб. Установа повинна, зокрема, не лише піклуватись про одержання максимального прибутку, а й про соціальне становище своїх працівників.[18-27].

Однак найбільше розповсюдження в останні роки отримала «Теорія максимізації багатства (добробуту)». Зображене на рис.1.3

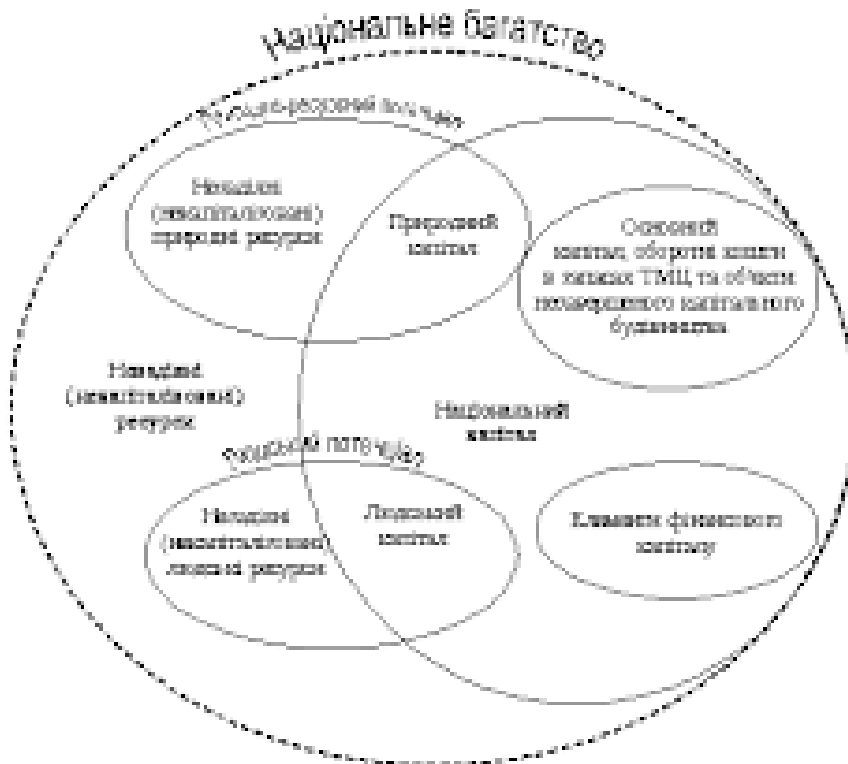

Рис.1.3 Максимізація багатства

До головних завдань управління фінансовими ресурсами належать: виявлення фінансових джерел розвитку виробництва; визначення ефективних напрямків інвестування фінансових ресурсів; налагодження оптимальних стосунків із фінансово-кредитною системою, суб'єктами господарювання[31,32,45,46,65]. Рис1.4

Мобілізуючи кошти інших власників для покриття витрат на власному підприємстві, фінансисти повинні мати чітке уявлення про мету інвестування ресурсів і давати рекомендації щодо форм залучення коштів. Для покриття короткострокової та середньострокової потреби у фінансових ресурсах доцільно використовувати позички банків. Здійснюючи великі капітальні вкладення, можна скористатися додатковою емісією цінних паперів. Однак таку рекомендацію можна дати лише тоді, коли фінансисти ґрунтовно дослідили фінансовий ринок, проаналізували попит на різні види цінних

паперів, урахували можливі зміни кон'юнктури й упевнені в порівняно швидкій та вигідній реалізації цінних паперів підприємства.[18-27].

Рис. 1.4 Управління фінансовими ресурсами.

Існують такі етапи управління власним капіталом:

1. Аналіз формування власних фінансових ресурсів підприємства у попередньому періоді.[18-27].
2. Визначення загальної потреби у власних фінансових ресурсах.
3. Оцінка вартості залучення власного капіталу із різних джерел.
4. Забезпечення максимального обсягу залучення власних фінансових ресурсів за рахунок внутрішніх джерел.

5. У випадку необхідності визначення обсягу зовнішніх джерел формування фінансових ресурсів.

6. Розробка механізму оптимального співвідношення між зовнішніми і внутрішніми джерелами формування власних фінансових ресурсів. Рис 1.5

Рис 1.5 Управління власним капіталом.

Етапи управління залученими фінансовими ресурсами включають в себе:

1. Аналіз позикового капіталу.
2. Аналіз визначення обсягів та структури залучення позикових коштів в розрізі внутрішнього та зовнішнього капіталу.
3. Визначення витрат по залученню позикових коштів.
4. Визначення оптимального співвідношення залучених коштів:
 - а) на довготерміновій основі.
 - б) на короткотерміновій основі.
5. Контроль за використанням позикових коштів

Дуже важливим у процесі управління фінансами підприємств є визначення такої потреби в оборотних коштах, яка забезпечувала б мінімально необхідні розміри виробничих запасів, незавершеного виробництва, залишків готової продукції для виконання виробничої програми. Рис 1.6[18-27].

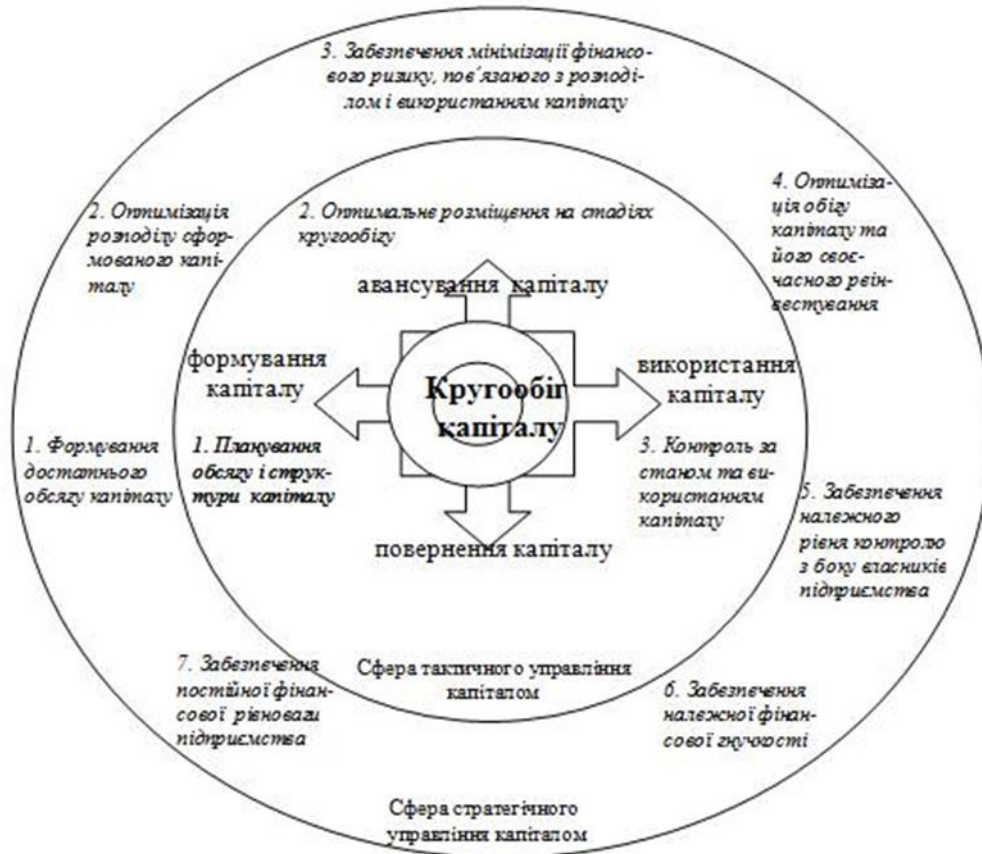

Рис.1.6 кругообіг капіталу

Управління фінансовими ресурсами установи виключає також сферу фінансового забезпечення капітальних вкладень на технічне переобладнання, реконструкцію та розширення підприємств. У цьому разі фінансисти мусять точно визначити: власні джерела фінансування капітальних вкладень, передовсім амортизаційні відрахування та чистий прибуток; залучені кошти, які можуть надійти від емісії цінних паперів; можливості одержання довгострокових кредитів.[18-27].

1.2. Організація формування фінансів установи.

На організацію фінансів впливають організаційно-правові форми господарювання, сфера і характер діяльності підприємств, що виявляється в процесі формування капіталу, розподілу прибутку, утворення грошових фондів, взаємовідносини з бюджетом.[18-27].

Управління фінансами підприємств включає:

- визначення потреби і джерел фінансових ресурсів, що повинні забезпечити процес виробництва і реалізації продукції;
- визначення потреби в оборотних коштах;
- фінансове забезпечення капіталовкладень на технічне переозброєння, реконструкцію, розширення виробництва;
- забезпечення формування і розподілу виторгу від реалізації продукції для відновлення оборотних коштів, формування амортизаційного фонду, валового і чистого доходу;
- формування, розподіл і використання прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства.

Організаційна структура системи управління фінансами суб'єкта, що хазяює, а також її кадровий склад можуть бути побудовані різними способами в залежності від розмірів підприємства і виду його діяльності. [18-27].

Логіка функціонування управління фінансовими ресурсами представлена на рис.1.7.

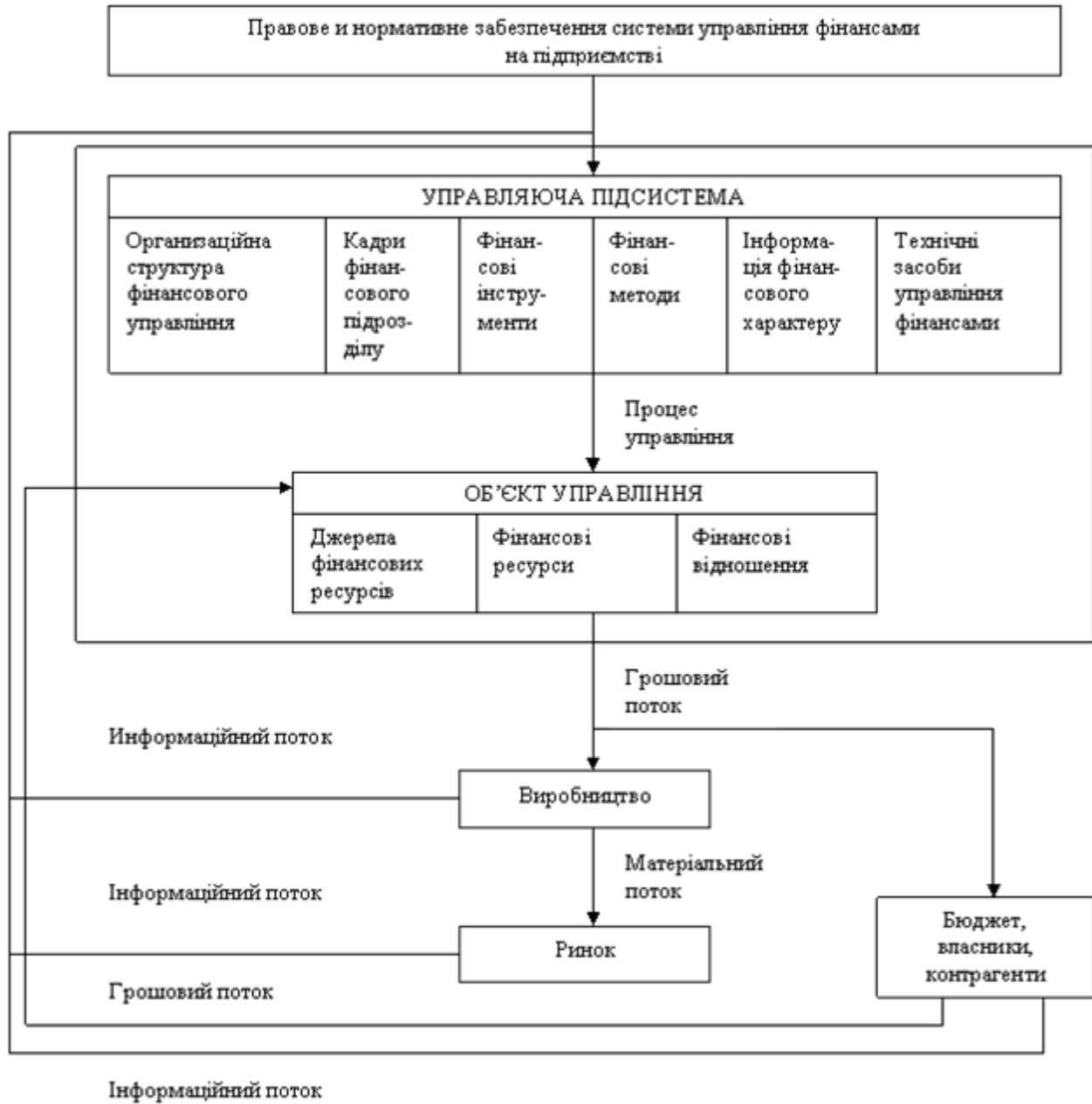

Рис.1.7. Функціонування і управління фінансовими ресурсами підприємства.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЇХ В УСТАНОВІ.

2.1. Визначення фінансового стану закладу та оцінка стану його фінансових ресурсів

Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо–господарських факторів, охарактеризуються системою показників, що відображають наявність, розміщення й використання фінансових ресурсів [28, с. 135].

Для визначення тенденції оборотності запасів і дебіторської заборгованості на підставі показників Балансу і Звіту про фінансові результати розраховують такі показники:

- 1) коефіцієнт оборотності запасів;
- 2) коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості;
- 3) коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості;
- 4) рентабельність продажу;
- 5) коефіцієнт оборотності активів;
- 6) рентабельність активів;
- 7) рентабельність капіталу;
- 8) фондвіддача [21, с. 278].

1. Коефіцієнт оборотності запасів.

В управлінні запасами існує підхід, який називається "точно в термін", підтримка запасів на можливо низькому рівні, достатньому для реалізації відповідного обсягу продажу. Коефіцієнт оборотності запасів показує швидкість обороту запасів для забезпечення поточного обсягу продажу. Розраховується за формулою:

Коефіцієнт оборотності запасів = Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (ряд. 040 ф. № 2) / [Запаси на початок періоду * (ряд. 100 - ряд. 140 гр. 3 ф. № 1) + Запаси на кінець періоду * (ряд. 100 - ряд. 140 гр. 4 ф. № 1)] : 2

2. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (інше найменування цього коефіцієнта - коефіцієнт оборотності за розрахунками). Показує, скільки оборотів здійснили за рік кошти, вкладені до розрахунків. Він обчислюється як відношення загального обсягу реалізації до середнього розміру дебіторської заборгованості:

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості = Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ряд. 010 ф. № 2) / [Дебіторська заборгованість на початок періоду (ряд. 160 • ряд. 210 гр. 3 ф. № 1) + Дебіторська заборгованість на кінець періоду (ряд. 160 • ряд. 210 гр. 4 ф. № 1)] : 2

3. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, за допомогою якого розраховується період погашення цієї заборгованості. Він обчислюється, як відношення собівартості до середнього розміру кредиторської заборгованості:

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості = Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (ряд. 040 ф. № 2) / [Кредиторська заборгованість на початок періоду (ряд. 620 гр. 3 ф. № 1) + Кредиторська заборгованість на кінець періоду (ряд. 620 гр. 4 ф. № 1)] : 2

4. Коефіцієнт оборотності активів. Він характеризує, наскільки ефективно використовуються активи з точки зору обсягу реалізації, оскільки показує, скільки гривень реалізації припадає на кожну гривню, вкладену в активи підприємства, іншими словами, скільки разів за звітний, період активи обернулися у процесі реалізації продукції. Чим вищий оборот, тим ефективніше використовуються активи. Коефіцієнт визначається як відношення чистої реалізації до середньорічної вартості активів.

Коефіцієнт оборотності активів = Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ряд. 035 ф. № 2) / [Активи на початок періоду (ряд. 080 + ряд. 260 + ряд. 270 гр. 3 ф. Ма 1) + Активи на кінець періоду (ряд. 080 + ряд. 260 + ряд. 270 гр. 4 ф. № 1)] :2

5. Коефіцієнт тривалості операційного циклу. Він свідчить скільки днів в середньому потрібно для виробництва, продажу і розрахунок за продукцію підприємства. Чи по іншому кажучи, в якому періоді грошові засоби зв'язані в матеріально-виробничих запасах.

Коефіцієнт тривалості операційного циклу – коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості в днях + коефіцієнт оборотності запасів в днях [13, с. 214].

6. Рентабельність продажу (інше найменування цього показника - коефіцієнт "прибуток/ продаж" норма чистого прибутку). Він показує, який прибуток з однієї гривні продажу отримало підприємство. Розраховується за формулою [13, с. 219]:

Рентабельність продажу = Чистий прибуток (ряд. 220 ф. № 2) / Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ряд. 035 ф. № 2)

7. Рентабельність активів (інше найменування цього показника - коефіцієнт "прибуток/актив").

Він характеризує, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи для отримання прибутку, тобто показує, який прибуток приносить кожна гривня, вкладена в активи підприємства [13, с. 221]. Визначається як відношення чистого прибутку до середньорічної вартості активів:

Рентабельність активів = Чистий прибуток (ряд 220 ф. № 2) / [Активи на початку періоду(ряд 080 + ряд 260 + ряд 270 гр3 ф. №1)+ активи на кінець періоду (ряд 080 + ряд 260 + ряд 270 гр 4 ф №1)] / 2

8. Рентабельність власного капіталу

Він характеризує, наскільки ефективно підприємство використовує свій власний капітал, тобто показує, який прибуток приносить кожна гривня,

власного капіталу підприємства. Визначається як відношення чистого прибутку до середньорічної вартості власного капіталу:

Рентабельність активів = Чистий прибуток (ряд 220 ф. № 2) / власний капітал чи рядок 380 ф. № 1 на початку звітнього року + на кінець звітнього року того ж рядка: 2

8. Фондовіддача. Показник характеризує, наскільки ефективно підприємство використовує основні фонди. Збільшення фондовіддачі свідчить про підвищення ефективності використання основних фондів [13, с. 225]. Розраховується за формулою:

Фондовіддача = Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ряд. 035 ф. № 2) / [Основні фонди на початок періоду (ряд. 080 гр. 3 ф. № 1) + Основні фонди на кінець періоду (ряд. 080 гр. 4 ф. № 1)] : 2

2.2. Основні показники формування фінансових ресурсів

Необхідність регулювання результативності діяльності підприємства визначається її значною роллю у розвитку підприємства і гармонійному забезпеченні інтересів його власників, персоналу та держави. Важливою складовою механізму регулювання результативності діяльності підприємства є методів аналізу. Аналіз, як метод - це процес дослідження умов і результатів формування й використання ресурсів підприємства, його рівня з метою виявлення резервів подальшого підвищення ефективності регулювання діяльності на підприємстві [18, с. 166].

Аналіз стану балансу та оцінку його майна можна провести за допомогою порівняльного аналітичного балансу. Його можна одержати з вихідного балансу шляхом додавання однорідних за своїм складом та економічним розрахунком статей балансу і доповнення показниками

структури, динаміки та структурної динаміки підприємства. Аналітичний баланс включає показники як горизонтального, так і вертикального аналізу - найважливіші характеристики фінансового стану підприємства [29, с. 348]. У залежності від міри ліквідності, тобто швидкості перетворення в грошові кошти, активи підприємства розділяються на наступні групи:

Таблиця 2.1. Активи підприємства

№	значення	Показник	Джерела інформації
1	<i>Аб</i>	загальну вартість майна підприємства, що дорівнює підсумку балансу	(рядок 280 або 640) форми №1;
2	<i>Ан</i>	вартість іммобілізованих (не обігових) коштів (активів) або нерухомого майна, що дорівнює підсумку розділу I активу балансу.	(рядок 080) форми №1;
3	<i>Аоб</i>	вартість матеріальних обігових засобів та мобільних (обігових) коштів, що дорівнює підсумку розділу II активу балансу	(рядок 260) форми №1;
4	<i>Аз</i>	Вартість активів, що повільно реалізуються запаси (за вирахуванням витрат майбутніх періодів) і довгострокові фінансові вкладення.	(рядки 100-140) форми №1;
5	<i>Ад</i>	активи, що швидко реалізуються дебіторська заборгованість і інші активи;	(рядки 260 – (100-140) + 270) форми №1;
6	<i>Азр</i>	найбільш ліквідні активи грошові кошти підприємства і короткострокові фінансові вкладення	(рядки 230 + 240) форми №1;
7	<i>Пк</i>	розмір власних коштів підприємства, що дорівнює підсумку розділів I, II, V пасиву балансу	(рядки 380 + 430 + 630) форми №1;
8	<i>Пз</i>	Поточні зобов'язання, розмір позикових коштів, що дорівнює сумі підсумків розділів V і IV пасиву балансу	(рядки 620 + 630) форми №1;
9	<i>Пв</i>	розмір власних коштів в обороті, що дорівнює різниці підсумків розділів I, II, V пасиву та I активу чи (<i>ПІ – А2</i>).	(рядки 380 + 430 + 630-080) форми №1.

2.3. Аналіз прибутку за факторами в системі CVP

Основу формування власних фінансових ресурсів, що направляються на виробничий розвиток, споживання й інші потреби, складає балансовий прибуток, що характеризує один з найважливіших результатів фінансової діяльності підприємства. Вона являє собою суму прибутків підприємства від усіх видів його діяльності [29, с. 380].

Основною метою управління формуванням прибутку на підприємстві є виявлення усіх факторів, що визначають її кінцевий розмір, і вишукування резервів подальшого збільшення її суми.

Механізм управління прибутком підприємства будується на системі аналізу, що одержала назва "взаємозв'язок витрат, обсягу реалізації і прибутку" ("Cost – Volume – Profit Relationships" чи CVP). Ця система аналізу дозволяє виявити роль окремих факторів у формуванні прибутку і побудувати цілісний механізм управління цим процесом [29, с. 381].

Основні терміни, використовувані в системі аналізу "взаємозв'язок витрат, обсягу реалізації і прибутку", їхній зміст і алгоритм розрахунку приведені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Основні терміни, використовувані в системі аналізу "взаємозв'язок витрат, обсягу реалізації і прибутку"

Символ терміна	Назва показника	Зміст показника	Алгоритм розрахунку
1	2	3	4
ВД	Валовий дохід від реалізації продукції	Загальна сума виторгу, отриманої від реалізації продукції	
Н	Сума податкових платежів, що входять у ціну продукції	Сума податку на додану вартість, акцизного збору, увізного мита і митного збору	$\mathbf{H = ПДВ + АС + ТП_{пост} + ТС}$
ЧД	Чистий дохід від реалізації продукції	Загальна сума виторгу від реалізації за мінусом податкових платежів, що входять у ціну продукції	$\mathbf{ЧД = ВД - Н}$
	Загальна сума витрат	Загальна сума витрат, що включаються в собівартість реалізованої продукції	$\mathbf{И = И_{зм} + И_{пост}}$

И зм	Сума змінних витрат	Витрати, сума яких змінюється в зв'язку зі зміною обсягу реалізації продукції	
И пост	Сума постійних витрат	Витрати, сума яких не змінюється в зв'язку зі зміною обсягу реалізації продукції	
У	Внесок (внесок у прибуток)	Сума чистого доходу від реалізації продукції за мінусом суми перемінних витрат, (валова маржа).	$У = ЧД - Изм + ВД - Н - Изм$
БП	Балансовий прибуток від реалізації продукції	Сума чистого доходу за мінусом загальної суми чи витрат сума внеску за мінусом суми постійних витрат	$БП = ЧД - И = У - Ипост$
ОВ	Операційний важіль	Відношення валової маржи до балансового прибутку	$ОВ = У : БП$
Пр	Поріг рентабельності (чи ще його називають точкою беззбитковості).	Відношення постійних витрат до долі внеску у прибуток к витратам.	$Пр = И пост : У \%$
Зфм	Запас фінансової міцності.	Різниця валового доходу від реалізації до порогу рентабельності.	$Зфм = ВД - Пр$

Продовження таб. 2.2

РОЗДІЛ 3 . ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ В ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ ПЕРІОД УКРАЇНИ

3.1. Удосконалення системи управління фінансовими ресурсами

Удосконалення системи управління фінансовими ресурсами є одним з ключових чинників підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності, від яких залежить стабільне функціонування, динамічний розвиток, позиція установи. [5, 6] Безумовно ця система управління повинна враховувати сучасні світові тренди економічного розвитку[33-44,47-64,66].

Процес організації управління фінансовими ресурсами закладу складається з принципів забезпечення високої фінансової стійкості установи в процесі його розвитку; оптимізації структури фінансових ресурсів і підтримування постійної платоспроможності установи. Спрямованості на забезпечення збільшення прибутку. У несприятливому випадку, стабілізування його на певному рівні. Залучення коштів на найвигідніших для установи умовах. Визначення методів раціонального використання фінансових ресурсів установи з метою отримання найкращих фінансових результатів [6, с.342].

Можна відмітити, що система управління фінансовими ресурсами медичних установ має базуватися на принципах важливості, повноти, оперативності, динамічності, достовірності, безперервності, циклічності, ефективності узгодженості з іншими економічними процесами установи .

У результаті проведення дослідження можна запропонувати систему управління фінансовими ресурсами медичних закладів у вигляді схеми Рис 3.1

Проаналізуємо докладніше кожен етап системи управління фінансовим ресурсами та запропонуємо шляхи її вдосконалення.

Першим етапом є оцінка стимулу. Основним стимулом, що актуалізує потребу у фінансових ресурсах, є зниження ефективності функціонування системи управління фінансовими ресурсами установи. [5, 6]

Рис. 3.1 Удосконалення функціонування системи управління фінансовими ресурсами установи

Другий етап визначення проблеми або нереалізованих можливостей виявляється менеджерами при оцінці реалізації попередніх рішень або при

аналізі фінансово-господарської діяльності установи. Управління фінансовими ресурсами є циклічним процесом та потребує постійного вдосконалення.

На третьому етапі менеджери аналізують можливість виникнення подібних проблем чи ситуацій у минулому та пристосовують здобутий досвід до теперішніх можливостей. Це можна використати в процесі управління фінансовими ресурсами підприємства. На цьому етапі взаємопов'язані такі кроки, як аналіз отриманих даних, встановлення критеріїв ефективності та визначення системи альтернативних рішень. Кожен менеджер, спираючись на кожен з них, може повернутися назад та визначити їх взаємодією зі своїм досвідом, знаннями, вміннями .

Серед критеріїв ефективності пріоритет має належати таким параметрам системи управління фінансовими ресурсами підприємства, як: [5, 6, 7,13]

- визначення реального обсягу наявних фондів фінансових ресурсів;
- обґрунтування оптимальних розмірів фондів грошових ресурсів, їх розподіл і використання з урахуванням потреб підприємств, економічної доцільності видатків, а також впливу їх на кінцеві результати виробничо-господарської діяльності установи;
- контроль за раціональним використанням ресурсів, виробничих фондів, виконанням планових завдань, безперервністю розрахунків, підвищенням рентабельності;
- організація своєчасних економічних розрахунків із фінансово-кредитною системою, іншими підприємствами, організаціями, працівниками;
- аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства з погляду ефективності його роботи як бази для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Наступний етап. Для знаходження оптимального вирішення тієї чи іншої проблеми вибору досконалої системи управління фінансовими ресурсами підприємства необхідно розглянути кілька різних варіантів. Їх дослідження

допоможе вибрати один з них, що забезпечить одержання максимального ефекту. [5, 6]

На п'ятому етапі прийняття з альтернативних рішень менеджер має проаналізувати можливі наслідки та ефекти кожного з альтернативних варіантів та обрати такий, що найбільше відповідає цілям і завданням установи в цілому.

Заключний етап. Найкращим механізмом реалізації прийнятого рішення є ретельне планування дій, навчання персоналу, формування позитивного ставлення до змін у масштабі підприємства, розробка інструкцій та механізмів утілення розробленого рішення в життя й забезпечення безперервного та впорядкованого руху інформації між суб'єктами виконання рішення.

І нарешті, оцінка результатів реалізації рішення є безперервним процесом, що передбачає проведення опитування працівників, організацію перевірок дотримання графіків упровадження, визначення економії, контроль за виконанням поставлених завдань, проведення зборів, оцінку задоволення покупців, постачальників, фінансових закладів, потенційних інвесторів. [5, 6]

Головна спрямованість удосконалення управління фінансовими ресурсами має полягати в оптимізації використання ресурсів установи. Вибір оптимального варіанта формування та використання фінансових ресурсів, ураховуючи обмежені фінансові можливості, передбачає застосування системно-аналітичного підходу до управління фінансовими ресурсами. Цей підхід базується на тому, що доцільність управлінського рішення визначається ситуацією, яка створюється під впливом чинників внутрішнього й зовнішнього середовища. Системний підхід становить розвиток методів пізнання, дослідження, опису й пояснення природи управління фінансовими ресурсами. Його використання в наукових дослідженнях є однією з характерних рис сучасної економічної науки, дає змогу розглядати будь-який економічний об'єкт як систему. [5, 6]

ВИСНОВКИ

1. Системний підхід до управління фінансовими ресурсами передбачає, з одного боку, розгляд і аналіз існуючого управління фінансовими ресурсами, а з іншого – створення й конструювання нової системи управління для досягнення поставленої мети діяльності медичних закладів. [5, 6]

2. Такий підхід зумовлює проведення значного обсягу аналітичної роботи, за результатами якої оцінюються різноманітні ситуації:

- стан структури і використання фінансових ресурсів;
- потреба в ресурсах і способи їх нарощування;
- рівень оптимізації грошових потоків та їх вплив на фінансовий стан закладу тощо.

3. Розв'язання перелічених вище проблем варто починати з оцінки фінансово-економічного стану діяльності установи за допомогою відповідних показників.

4. На основі одержаних аналітичних висновків розробляють багатоваріантні прогнози (моделі) структури управління фінансовими ресурсами.

5. Практичне значення проведеного дослідження полягає в тому, що потенційні вигоди такого підходу можуть значно перевищувати витрати, пов'язані із системою управління фінансовими ресурсами установи, а також запропонована система дає можливість керівникам всебічно аналізувати ситуацію, економити час і приймати правильні та оперативні рішення при управлінні фінансовими ресурсами в медичних закладах. [5, 6]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Автономізація закладів охорони здоров'я. Реформа фінансування охорони здоров'я. Режим доступу: <http://healthreform.in.ua/autonomization>
2. Астахова, Н.& Семиовця (2016). Антикризове фінансове управління комунальних підприємств. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*, № 10, 4-19.
3. Брич, В. Я., Ліштаба, Л.В.,&Микитюк,П. П. (2018).Компетентність менеджерів в системі охорони здоров'я : моногр. Тернопіль : ТНЕУ.
4. Введено в дію закон щодо автономізації закладів охорони здоров'я. Режим доступу: <https://www.apteka.ua/article/433045>
5. Гладка М.Є.Вісник ДІТБ. Серія: Економіка, організація та управління підприємствами туристичної індустрії та туристичної галузі в цілому. 2009. №13. С.31-35.
6. Давидюк, Т.В. (2015). Трудові ресурси, трудовий потенціал, робоча сила, людський капітал: взаємозв'язок категорій, *Вісник ЖДТУ*. № 1 (47),32-35.
7. Дарміць,Р.З. &Горішна, Г.П. (2016). Кадрове забезпечення діяльності підприємства в умовах розвитку міжнародної конкурентоспроможності. *Вісник НУ Львівська політехніка: Менеджмент та підприємництво в Україні*,№ 778, 26–34.
8. Кіндрацька, Г.І., Загородній, А.Г., & Кулиняк Ю.І. (2019). Аналіз господарської діяльності : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки.
9. Ковальська, А.І. (2020). Економічна сутність персоналу та його роль у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства.*Ефективна економіка*. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1> <http://www.economy.nayka.com.ua>
10. Назарко С. О. Ефективне управління медичним закладом в умовах реформування системи охорони здоров'я. *Ефективна економіка*. 2020. № 1. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7574> (дата звернення: 20.01.2021). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.1.55
11. О.Кикуш. Умови реформування ринку медичних послуг / О.Кикуш // Галицький економічний вісник. — 2012. — №1(34). — с.38-42 - (економіка та управління національним господарством)
12. Овчарук, О.В. (2014). Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. за заг. ред. О. В. Овчарук, К.: К.У.С.
13. Причепа, І. В. & Руда, Л. П.(2017). Економіка та організація виробництва самостійна та індивідуальна робота студентів. Навчальний посібник,Вінниця : ВНТУ.
14. Пузирьова, П. В. (2016). Базові підходи до формування принципів і методів управління персоналом підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*,№ 1, 158-162.

15. Сивальнева, Н.Н. & Швеков, А.В. (2018). Управление персоналом как элемент системы конкурентных преимуществ организации. *Управление персоналом*, №22, 51-54.
16. Ситник, Н.І. (2019) Інноваційні технології в організаційному навчанні персоналу сучасних організацій. *Бізнес-інформ*, №9, 99-104.
17. Турчина, В. М.(2017) Про дослідження показників ефективності праці. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, Вип. III(39), Економічні науки, 94-101.
18. Усанов, Н. И.(2014). Развитие профессиональной компетентности в структуре трудового потенциала современной организации: автореф. дис.... канд. социол. наук: 22.00.03., Москва.
19. Ходикіна, І. (2017). Мотивація, розвиток персоналу та створення корпоративної культури – запорука ефективного управління персоналом компанії та успішної діяльності компанії. *Вісник Кам'янець Подільського національного університету імені Івана Огієнка*, Економічні науки, Вип. 10, 341–348.
20. Череп, А. В. (2013). Ефективність як економічна категорія. *Ефективна економіка*, № 1. Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1727>
21. Шура, Н. О.& Швед, В. В. (2015). Розробка дієвої теорії мотивації працівників на вітчизняних підприємствах із застосуванням концепції саморозвитку. *Агросвіт*, № 8, 64-69.
22. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. - Т. 1, 2. - К. : Вид-во "Ника - центр, 1999. - 592 с.
23. Жовновач Р.І. Планування діяльності підприємства // *Фінанси України*. - 2003. - № 5. - С. 50-53.
24. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент : навч. посібн. - 2-ге вид., [перероб. і доп.]. Л.О. Коваленко, Л.М. Ремньова. - К. : Вид-во "Знання, 2005. - 367 с.
25. Крайник О.П. Фінансовий менеджмент : навч. посібн. / О.П. Крайник, З.В. Клепова. - Л. : Изд-во ДУ "Львівська політехніка" (Інформаційно видавничий центр "Інтелект +"); Ін-т підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, 2002. - 257 с.
26. Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент як фактор економічного зростання // *Фінанси України*. - 2004. - № 1. - С. 32-40.
27. Чижиков Г. Економічні інтереси суб'єктів малого бізнесу в умовах інтеграції економіки України у світове господарство // *Економіст*. - 2009. - № 3. - С. 44-47.
28. Kuznetsova, I. (2017). Fomatization of management technology as a constituent of the core organization capabilities. *Современное состояние научных исследований и технологий в промышленности. Научный журнал*, № 2, 116-123.
29. Mescon, H.Michael, Michael Albert, &Franklin Khedouri(2019). *Management*. Harpercollins College Div.

30. Whitmore, J (2017). *Coaching for Performance*, Nicholas Nlyba Publishing House.
31. Економіка енергетики : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, І. М. Сотник. – Суми: Університетська книга, 2015. – 378 с. (<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/45315>)
32. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. - Суми : Університетська книга, 2012. - 864 с
33. Ковальов Б. Л. Науково-теоретичні підходи до аналізу дефініційної основи сталого способу життя. *Механізм регулювання економіки*. 2010. № 2. С. 151–159.
34. Ковальов Б. Л. Стратегія сталого розвитку: історична ретроспектива. *Механізм регулювання економіки*. 2009. Т. 1, № 4. С. 192–197. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/3513>
35. Кубатко О. В. Екологічні інновації як джерело флуктуацій енергоефективного розвитку національної економіки / О. В. Кубатко // *Маркетинг і менеджмент інновацій*. - 2016. - № 4. - С. 365-376. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mimi_2016_4_32
36. Макаренко, І. О., Бондар, А. В., Гончаренко, О. С., Єльнікова, Ю. В., Євдокимова, А. В., Жиглей, І. В., ... Кучер, С. В. (2020). *Корпоративна соціально-екологічна відповідальність та партнерство стейкхолдерів задля сталого розвитку*.
37. Маценко О. М., Маценко О. І., Кальченко С. О. Соціо-еколого-економічні індикатори сталого водокористування. *Механізм регулювання економіки*. 2016. № 3. С. 19–30. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/49530>
38. Маценко О. М., Овчаренко Д. М. Економічні засади підвищення контролю якості енергоресурсів промислових підприємств. *Механізм регулювання економіки*. 2013. № 3. С. 71–79. URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/37630>
39. Маценко О. М., Німко С. І., Овчаренко Д. М. Методичні засади оцінки еколого-економічної ефективності функціонування малих гідроелектростанцій. *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка*. 2013. № 4. С. 26-34. URL : <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/35024>
40. Маценко О. М., Шапочка Ю. М. Економіко-правові аспекти відшкодування економічного збитку. *Механізм регулювання економіки*. 2011. № 1. С. 242–248. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/24558>
41. Мельник О. І., Маценко О. М., Пронікова Ж. С. Наукові підходи до удосконалення мотивації екологічно спрямованої діяльності. *Механізм регулювання економіки*. 2012. № 3. С. 58–65. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/34234>
42. Мельник Л.Г., Потравный И.М., Сотник И.Н. Анализ методических подходов к формированию показателей эффективности ресурсопользования. *Экологическое право*. 2009. № 4. С. 18–25.

43. Мельник Л. Г., Авдасев В. Н., Ковалев Б. Л. Информационный вектор социально-экономического развития: ретроспективный анализ. *Социально-экономические проблемы информационного общества: монография* / под ред. д-ра экон. наук, проф. Л. Г. Мельника, канд. экон. наук М. В. Брюханова. Сумы : ИТД «Университетская книга», 2010. Вып. 2. С. 776–791.
44. Мотиваційні механізми дематеріалізаційних та енергоефективних змін національної економіки : монографія / за заг. ред. доктора экон. наук, проф. І. М. Сотник. – Сумы : Университетська книга, 2016. – 368 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80197>
45. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Сумы : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80114>
46. Проривні технології в економіці і бізнесі (досвід ЄС та практика України у світлі III, IV і V промислових революцій) [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Л. Г. Мельник, Б. Л. Ковальов, Ю. М. Завдов'єва та ін.; за ред. Л. Г. Мельника та Б. Л. Ковальова. – Сумы : СумДУ, 2020. – 180с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79621>
47. Розвиток виробничого потенціалу машинобудівних підприємств в умовах нестабільного ринкового середовища [Текст] / О.В. Кубатко, В.Л. Акуленко, А.А. Іскаков ; За наук. ред. Л.Г. Мельника // Механізм регулювання економіки. - 2015. - № 3. - С. 15-22.
48. Сабадаш В. В. Енергетична безпека України: конфліктність геополітичного вибору. *Механізм регулювання економіки*. 2011. № 2. С. 52–59. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/24474>
49. Сабадаш В. В., Давиденко І. В., Бабій Т. В. Конкуренція за ресурси й економічні конфлікти у глобальному бізнес-середовищі: рушійні сили, безпека, інституційно-ресурсний концепт врегулювання. *Механізм регулювання економіки*. 2017. № 4. С. 128–147.
50. Сабадаш В. В. Дослідження впливу енергоресурсних чинників на економічну безпеку. *Механізм регулювання економіки*. 2009. №2. С. 11–18. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/3360>
51. Сабадаш В. В. Тенденції сучасної ресурсної політики у забезпеченні еколого-економічної безпеки. *Механізм регулювання економіки*. 2007. №2. С. 50–59. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/3130>
52. Сотник І.Н., Могиленец Т.В. Аналіз підходів к економічній оцінці екосистемних послуг. *Механізм регулювання економіки*. 2011. Вип. 2. С. 152–158.
53. Сотник І.М. Формування самовідтворювального еколого-економічного механізму управління ресурсозбереженням. *Вісник СумДУ. Серія Економіка*. 2011. № 1. С. 5–13.
54. Сотник І.М. Тенденції та проблеми управління дематеріалізацією виробництва і споживання. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 8. С. 62–67.

55. Сотник І.М., Мазін Ю.О. Управління розвитком ринку ресурсозбереження в Україні: проблеми і перспективи. Сталий розвиток економіки. 2011. № 1. С. 3–8.
56. Сотник І.М. Про макроекономічні наслідки ресурсозбереження. Економіка України. 2009. № 10. С. 27–35.
57. Сотник, І. М., Сотник, М. І., Мазін, Ю. О., Чорток, Ю. В., Коблянська, І. І., Горобченко, Д. В., ... Вороненко, В. І. (2017). *Еколого-економічні механізми реалізації потенціалу енерго-та ресурсозбереження національної економіки*. Сумський державний університет
58. Тарановський В. І., Ковальов Б. Л., Портянка А. Г. Науково-методичні підходи до визначення дефініції «екотуризм». *Механізм регулювання економіки*. 2014. № 2. С. 30–37. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/38650>
59. Чорток, Ю. В., Чорток, Ю. В., Гончаренко, О. С., Гончаренко, А. С., Мельник, Л. Г., & Мельник, Л. Г. (2013). *Забезпечення сталого розвитку регіону на основі дематеріалізації діяльності регіональних логістичних центрів*.
60. Шевцова С.В., Ковальов Б.Л. Науково-методичні підходи до формування сталого способу життя. *Механізм регулювання економіки*. 2011. № 1. С. 230–234.
61. Шкарупа, О.В. Бізнес-планування "зеленого" зростання економіки регіону як чинник екологічної модернізації соціально-економічних систем / О.В. Шкарупа // *Механізм регулювання економіки*. - 2016. - № 3. - С. 9-18. 39.
62. Шкарупа, О.В. Мотиваційні механізми екологічної модернізації соціально-економічних систем / О.В. Шкарупа // *Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу: збірник тез доповідей X Міжнародної науково-практичної конференції, 29 вересня - 1 жовтня 2016 р.* / Відп. за вип. Ю.М. Гладенко. – Суми: Ткачов О.О., 2016. – С. 242-243.
63. Шкарупа, О.В. Організаційно-економічний механізм реінжинірингу бізнес-процесів промислових підприємств : звіт про НДР (заключний) / Кер. Л.М. Таранюк. - Суми : СумДУ, 2016. - 82 с.
64. Шкарупа, О.В. Методологічні засади державного регулювання екологічної модернізації національної економіки [Текст]: дисертація ... д-ра екон. наук, спец.: 08.00.03 - економіка та управління національним господарством / О.В. Шкарупа; наук. консультант Л.Г. Мельник. - Суми: СумДУ, 2018. - 485 с.
65. Экономика и бизнес: учебник / под ред. д.э.н., проф. Л. Г. Мельника, д.э.н., доц. А. И. Каринцевой. – Сумы : Университетская книга, 2018. – 608 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80201>
66. Экономика развития: учебное пособие / под ред. д.-ра экон. наук, проф. Л. Г. Мельника, канд. экон. наук А. Вик. Кубатко. Сумы : «Университетская книга», 2017. 352 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/80184/1/%d0%adkonomyka_razvytyia.pdf